

16 сентябрь —
халыкара озон
катламын саклау
көне

Нәрсә соң ул озон?

- * төссез яки сыек зәңгәр төстәге газ
- * химик формуласы – O_3
- * кислородтан авыррак
- * үзлегеннән янмый, ләкин жылынганда шартлау куркынычы бар
- * $-112^{\circ}C$ та сыеклыкка әйләнә
- * таралу урынына һәм микъдарына карап, ул файдалы яки зыянлы булырга мөмкин

Ничек барлыкка килә?

- * табигый юл белән: кояш нурлары тәэсирендә һәм электр корылмалары ярдәмендә
- * кеше эшчәнлегә нәтижәсендә: кайбер көнкүреш приборлары эшлэгәндә, электр үткәргечләрендә кыска ялганышлар булганда

Озонның зыяны бармы?

- * атмосфераның югары катламнарындагы озонның зыяны юк, киресенчә, ул - файдалы
- * атмосфераның түбәнге катламнарындагы озонның да сәламәт кешеләргә зыяны юк
- * астма, бронхит б-н авыручыларга зыяны бар

Озон нигә кирәк соң?

- * озон катламы — атмосфераның югары өлеше — стратосферада — 15 км дан алып 50 км га кадәр, төрле поясларда төрле биеклекләрдә урнашкан
- * озон катламы Җирне кояшның зарарлы ультрашәмәхә нурларыннан саклый
- * әгәр озон катламы булмаса, тереклек, кояш нурлары үтеп керә алмаслык тирән суларда һәм җир астында гына булып иде

Озон катламы проблемасы

- * 1982 елда инглиз галимнәре тарафыннан Антарктида өстендә бик зур озон тишеге барлыгы ачыла
- * соңрак андый тишекне Арктика өстендә дә күзәтәләр

Сәбәпләре:

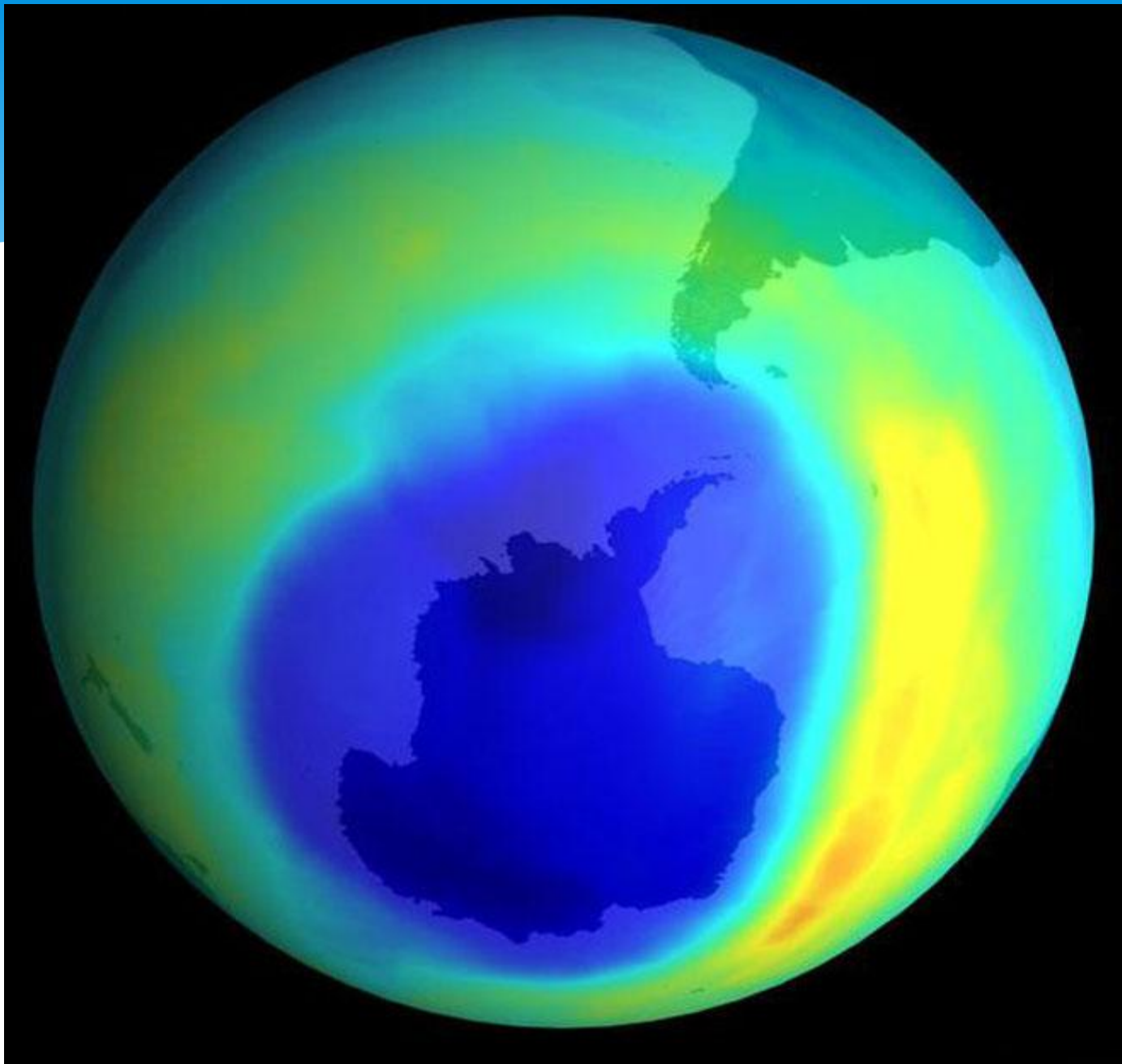
- * составында хлор һәм бром булган фреоннар
(фреоннар - иссез һәм төссез газ яки сыеклык,
суыткыч машиналарда, суыткычларда, парфюмериядә,
газ балончикларында, янгын сүндерү
жайланмаларында һәм паралон ясаганда кулланылар)

Монреаль протоколы

- * 1987 елның 16 сентябрендә Монреаль шәһәрләндә озон катламына зыян салучы матдәләрне житештермәү турында закон кабул ителә.
- * 1995 елның 16 сентябреннән бу көн – халыкара озон катламын саклау көне итеп билгеләп үтелә

Без нәрсә эшли алабыз соң?

Игътибарыгыз өчен
рәхмәт!